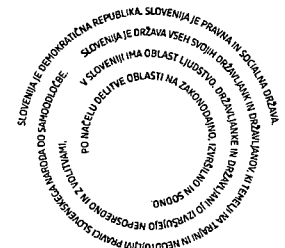

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 49, f: 01 478 98 45, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Datum: 1. julij 2019

**SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Miha Kordiš)**

**DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
Mag. Dejan Židan, predsednik**

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	01-07-2019		
Šifra:	411-01/19-2311		
Povezava:			
EPA:	691-VIII	EU:	
Sign. zn.:			
Kratika:			16.05

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90, 97, 99 in 75/16 – UZ70a), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo podpisane poslanke in poslanci

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA ZA
URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC**

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po rednem postopku na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru RS in pri delu njegovih teles bo v imenu predlagatelja sodeloval poslanec Miha Kordiš.

Priloge:

- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona za uravnoteženje javnih financ
- Podpisi poslank in poslancev

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA ZA URAVNOTEŽENJE JAVNIH FINANC

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Ureditev študentskega dela je trenutno razbita v štiri različne zakone. Krovni zakon, ki ureja začasno in občasno delo dijakov in študentov (v nadaljevanju: študentsko delo) opredeljuje Zakon o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti – ZZZPB (Uradni list RS, št. 107/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 59/07 – ZŠtip, 51/10 – odl. US, 80/10 – ZUTD in 95/14 – ZUJF-C). Kljub temu da je 1. januarja 2011 v veljavo stopil Zakon o urejanju trga dela – ZUTD (Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT in 55/17), ki ostaja v uporabi zgolj v delu, ki ureja študentsko delo, in sicer od 5. do 8. člena. Pravno podlago na tem področju pa dopolnjuje še Pravilnik o pogojih za opravljanje dejavnosti agencij za zaposlovanje.

Višino minimalne bruto urne postavke za študentsko delo ter višino koncesijske dajatve in njeno delitev pa določa Zakon za uravnoteženje javnih financ – ZUJF (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R in 77/17 – ZMVN-1).

Študentsko delo na letni ravni obsega 265.000.000 evrov¹ ter predstavlja pomemben element našega šolskega sistema in študentskega življenja. Navkljub obsežnemu področju, država v preteklosti ureditvi študentskega dela ni namenjala veliko pozornosti. Žal je to neposredna posledica položaja, ki ga zaseda študentsko delo. V zadnjih treh desetletjih se je namreč močno povečalo število študentov in (izrednih) dijakov, vendar se istočasno sredstva za štipendije niso bistveno povečala oz. celo stagnirajo. Študentsko delo je zato, zaradi pomanjkljive štipendijske politike, postalo ključen vir zaslužka študentov in dijakov.

To prinaša številne negativne posledice, ki pomembno vplivajo na izobraževanje študentov in trg delovne sile. Študentsko delo je namreč precej deregulirana oblika zaposlovanja, ki omogoča zgolj minimalno varstvo pravic študentskih in dijaških delavcev. Ključna komponenta za privlačnost študentskega dela je poleg prenizke cene dela predvsem njegova hiper-fleksibilna narava in odsotnost pravic, kot so plačana bolniška odsotnost, dopust in regres. Ti stroški, ki jih študentsko delo ne predpostavlja, in dejstvo, da lahko delodajalec delavca študenta kadarkoli, brez razloga in brez dodatnih stroškov odslovi, so temeljni razlog za večjo privlačnost študentskega dela.

Delodajalci po študentski delovni sili posegajo predvsem zaradi optimizacije stroškov dela in iskanja obvodov za varovalke, ki jih zahteva veljavna delavnopravna zakonodaja. Z zaposlovanjem študentskih delavcev lahko privarčujejo precejšnje zneske zlasti v delovno intenzivnih panogah. Študentsko delo je namreč izrazito dereguliran segment trga dela. V primeru potreb po nadurnem ali nočnem delu praktično ni omejitev, prav tako ni obveznosti delodajalca ob odsotnosti zaradi bolezni. Za nameček zaradi neustreznih mehanizmov usklajevanja minimalne urne postavke delodajalci študentskim delavcem že v izhodišču plačujejo »najkonkurenčnejšo« minimalno urno postavko. Študentsko delo vzpostavlja vzporedni trg dela, ki dobesedno omogoča obvod od ključnih določil

¹ Komentar ŠOS na predlog Levice

področne zakonodaje.² Poglejmo primerjavo med pravicami, ki izhajajo iz dveh tipov zaposlitve; študentskim delom in delom na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

Tip zaposlitve	Študentsko delo	Pogodba o zaposlitvi
Plačilo potnih stroškov	Normirani stroški	Da ³
Plačilo malice	Normirani stroški	Da ⁴
Kolektivna pogodba	Ne	Dopuščena
Odpovedni rok	Ne	15 do 30 dni ⁵
Nadomestilo plače v primeru bolniške odsotnosti	Ne	Delodajalec mora delavcu plačevati nadomestilo do 30 dni na posamezno bolniško odsotnost. ⁶
Nadurno delo	Ni omejitev	Dovoljeno izjemoma. Omejeno na največ 8 ur na teden oz. 230 ur na leto. ⁷
Nočno delo	Nad 18 let brez omejitev ⁸	Delavcu nad 3 urami nočnega dela pripada posebno varstvo. ⁹
Dodatek za nočno delo	Ne	Delavcu pripadajo dodatki za posebne pogoje dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa in posebnih obremenitev pri delu ¹⁰
Dodatek za nedeljsko delo	Ne	
Dodatek delo na dela proste dneve po zakonu	Ne	
Dodatek za delovno dobo	Ne	Da ¹¹
Regres	Ne	Da ¹²
Plačan dopust	Ne	Da ¹³

Za dvig materialnega stanja študentskih delavcev ter kot ukrep proti socialnemu dampingu in izkoriščanju študentskega dela v prikritih delovnih razmerjih se zato s tem predlogom zakona predlaga dvig minimalne bruto urne postavke za osebe, ki opravljajo občasno in začasno delo dijakov in študentov, na raven, ki bo ustrezala prejemkom delavcev, zaposlenih za minimalno plačo in vanjo ustrezno vključila že priznano pravico do povračila za malico in prevoz. Predlaga se tudi spremenjen način usklajevanja minimalne urne postavke na način, da se ta ne bi več usklajevala z gibanjem povprečne plače v preteklem letu, temveč z gibanjem minimalne plače v tekočem letu. Ta je namreč določena po formuli, ki zagotavlja, da mora biti minimalna plača za 20 % višja od minimalnih življenjskih stroškov ter se enkrat letno usklajuje tudi z rastjo cen življenjskih

² Predvsem določil Zakona o delovnih razmerjih

³ 130. člen ZDR-1.

⁴ 130. člen ZDR-1.

⁵ 93. - 97. člen ZDR-1.

⁶ 167. člen ZDR-1.

⁷ 144. člen ZDR-1.

⁸ Citat iz spletne strani podjetja e-Študentski servis: "Kakšni predpisi veljajo za nočno delo študentov? Zakon o delovnih razmerjih v 190. - 194. členu ZDR-1 določa, da delavec, ki še ni dopolnil 18 let starosti, ne sme delati ponoči med 22. uro in 6. uro naslednjega dne, v primerih opravljanja dela s področja kulturne, umetniške, športne in oglaševalne dejavnosti pa med 24. in 4. uro naslednjega dne. Za študente, ki so starejši od 18 let, te omejitve ni." Dostopno prek: <https://www.studentski-servis.com/podjetja/pogosta-vprasanja>

⁹ 150.-153. člen ZDR-1.

¹⁰ 127.-129. člen ZDR-1

¹¹ 129. člen ZDR-1

¹² 131. člen ZDR-1

¹³ 159.- 164. člen ZDR-1

potrebščin. Kot velja za redno zaposlene delavce, se tudi za študentske delavce predlaga povišanje plačila za delo v delovnem času, ki je zanje manj ugoden, in sicer za nedeljsko, nočno in praznično delo.

1.1. Minimalna urna postavka za študentsko delo je določena nižje kot je vrednotena ura dela zaposlenih za minimalno plačo

Vrednotenje študentskega dela trenutno ni pravično, minimalna urna postavka za študentsko delo je določena nižje kot je vrednotena ura dela zaposlenih za minimalno plačo, s tem je kršeno načelo enakega plačila za enako delo. Minimalna urna postavka za študentsko delo je na podlagi 130.c člena ZUJF-C in veljavne Odredbe¹⁴ trenutno določena na 4,89 eura. V ta znesek je všteti del prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ki ga krijejo študentje sami (15,5 %), torej je veljavna neto minimalna urna postavka 4,13 €. Že preproste primerjave minimalne bruto urne postavke za študentske delavce z bruto dohodkom zaposlenih za minimalno plačo, pokaže, da je trenutno določena minimalna urna postavka za študente in dijake določena prenizko.

Da bi določili pravično raven minimalne urne postavke za študentsko delo je treba znesek minimalne plače, ki trenutno znaša 886,63 evrov bruto, deliti s povprečnim številom mesečnih delovnih ur. Povprečje število mesečnih delovnih ur v 5 letnem obdobju od 2016 do 2020 znaša 167 ur. Tako dobimo znesek 5,31 bruto evra, ki je treba povečati s tem da upoštevamo dejstvo, da so študentskim delavcem na podlagi Zakona o dohodnini¹⁵ neposredno priznani stroški povezani z delom in sicer kot 10 % znižanje osnove za odmero dohodnine. Obstoj pravice za znižanje osnove za odmero dohodnine v višini 10 % od bruto zaslužka študenta kaže na to, da veljavna ureditev študentom priznava stroške povezane z delom, ovrednotene kot desetino bruto zaslužka. To pomeni, da je urna postavka za študenta sestavljena iz dveh delov. Del plačila predstavlja kompenzacijo za stroške, ki so povezani z delom (npr. malica in prevoz), drugi del pa predstavlja plačilo za opravljeno delo. Iz tega sledi, da je trenutno de facto plačilo za delo 10 % nižje od nominalne postavke za eno uro študentskega dela. Konkretno to pomeni, da je od trenutne minimalne bruto urne postavke, ki znaša 4,89 evra, 0,489 evra namenjeno stroškom povezanih z delom in samo 4,401 evra plačilu za delo.

Druga anomalija v trenutnem sistemu je, da obstoj zmanjšane osnove za odmero dohodnine ne pomeni, da so vsi študenti deležni kakršne koli ugodnosti ali kompenzacije za stroške povezane z delom. Študentski delavci, ki delo opravljajo v skladu z začasno in občasno naravo študentskega dela ter je njihov zaslužek enak ali manjši od davčnih olajšav, do katerih so upravičeni,¹⁶ realno ne občutijo učinka zmanjšane osnove, s čimer naj bi se priznali normirani stroški v višini 10 % od bruto zaslužka študenta. Sorazmerni učinek zmanjšane osnove po 41. členu Zakona o dohodnini ni za vse študentske delavce enak.

Zato je nujno, da se pri določitvi minimalne urne postavke za študentske delavce upošteva tudi ta strošek, na način, da se dijakom in študentom stroške povezane z

¹⁴ Odredba o uskladitvi najnižje bruto urne postavke za opravljeno uro začasnih in občasnih del (Uradni list RS, št. 17/19), dostopno na:

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ODRE2491>

¹⁵ 41. člen Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16 in 69/17), dostopno na:

<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4697>

¹⁶ Splošna in posebna osebna olajšava

delom vključi v urno postavko. S tem bi se vsem študentom: 1. ob plačilu za delo v primerljivi višini kot je vrednotena ura dela zaposlenih za minimalno plačo priznali še normirano obračunani stroški, povezani z delom. 2. Stroški, povezani z delom, priznavali na enak način. Torej, tudi tistim, ki preko študentskega dela zaslužijo manj ali enako, kot znašajo olajšave, do katerih so upravičeni.

S tem zakonom se zato predlaga nova določitev vrednosti minimalne urne postavke za začasno in občasno delo dijakov in študentov v višini 5,9 evra bruto oz. 4,99 evra neto.

1.2. Usklajevanje minimalne bruto urne postavke za študentske delavce

Trenutna ureditev usklajevanja minimalne bruto urne postavke za študentske delavce z gibanjem povprečne plače je neustrezna in za študente manj ugodna kot bi bilo usklajevanje s spremembami minimalne plače. Zato se z zakonom predlaga tudi sprememba usklajevanja višine minimalne študentske postavke, in sicer na način, da se ta usklajuje sočasno z vsakokratno spremembo minimalne plače.

V skladu z veljavno ureditvijo se minimalna postavka usklajuje z gibanjem povprečne plače, izplačane za obdobje od januarja do decembra preteklega leta, v primerjavi s povprečno plačo, izplačano za enako obdobje leto pred tem, in jo enkrat letno določi minister, pristojen za delo, najkasneje do prvega aprila v koledarskem letu. Na ta način se je minimalna postavka od leta 2015 do danes dvignila le za ubogih 39 centov ali za 8,6 odstotkov, medtem ko se je minimalna plača dvignila za več kot 12 %.¹⁷ Dvig minimalne plače v naslednjem letu in uveljavitev formule za določanje njene višine z letom 2021 pomeni, da je usklajevanje minimalne bruto postavke z višino minimalne plače za študentske delavce bolj ugodno, kot njeno usklajevanje z gibanjem povprečne plače v preteklih letih.

Pri tem je potrebno poudariti še, da se minimalna plača enkrat letno usklajuje vsaj z rastjo cen življenjskih potrebščin, kar bi skladno s predlaganimi spremembami pomenilo, da se tudi minimalna bruto urna postavka za študentske delavce usklajuje z rastjo cen življenjskih potrebščin. Tudi z načelnega vidika je usklajevanje postavke z minimalno plačo bolj pravično, saj je se bo višina minimalne plače od leta 2021 določala po formuli, ki bo zagotovila, da bo minimalna plača ne bo morala biti določena nižje kot so za 20 % povečani minimalni življenjski stroški.

Poleg tega se je v zadnjih letih izkazalo, da je pristojno ministrstvo večkrat zamujalo z usklajevanjem minimalne urne postavke za študente. Leta 2016 je pristojno ministrstvo bruto postavko uskladilo osem mesecev po zakonsko predpisanem roku in s tem študentom odvzelo pravico do zvišanega prihodka v tem obdobju, ki je obsegalo tudi poletne počitnice, ko je zaznan povečan obseg študentskega dela. Podobno se je zgodilo leto 2017, ko je ministrstvo z uskladitvijo za dva meseca zamudilo zakonsko predpisani rok. S predlagano spremembo se jasno določa, da ob vsakokratni spremembi minimalne plače, minister, pristojen za delo, določi nov znesek urne postavke, spremenjen za enak odstotek, kot se je spremenila minimalna plača.

---

¹⁷ Minimalna plača je leta 2015, ob uvedbi minimalne urne postavke za študentske delavce znašala 790,73 eurov bruto, danes pa znaša 886,63 eurov bruto.

1.3. Tudi študentom naj pripade pravica do povečanega plačila za delo v nedeljo, ponoči ali za praznike, kot to velja za ostale delavce

Kot tretji ukrep za pravičnejšo vrednotenje študentskega dela in za zmanjšanje negativnih učinkov študentskega dela na trgu dela tudi za študentske delavce predlagamo uveljavitev pravice do dodatka za nočno, nedeljsko in praznično delo. Delavci in delavke v trgovinah so na primer za nočno delo v skladu s Kolektivno pogodbo dejavnosti trgovine Slovenije (Uradni list RS, št. 52/18 in 67/18) upravičeni do 75 odstotnega, za nedeljsko delo do 100 odstotnega in za delo ob praznikih do 250 odstotnega povečanja osnovne plače oziroma urne postavke. Študenti pa so za delo v tem času plačani enako. Žal to pomeni, da se študentsko delo pogosto uporablja za nižanje stroškov dela in kot obvodni mehanizem, ki delodajalcem omogoča, da se izognejo določilom kolektivnih pogodb ter tudi nekaterih zakonskih omejitev. Povišano urno postavko v delovnem času, ki je za delavce manj ugoden predlagamo z namenom zagotavljanja enake obravnave delavcev, enakega plačila za enako delo in izničenje učinkov socialnega dampinga, ki ga trenutno povzroča študentsko delo.

Sistem, ki študentom pravice do teh dodatkov ne priznava, je slab prav za vse vpletene; študent ali dijak mora delati v času, ki bi ga lahko posvečal študiju, kar negativno vpliva na njihovo uspešnost med izobraževanjem, preostali redno zaposleni delavci v panogah s prevladujočim vplivom študentskega dela imajo velike težave pri doslednem izvrševanju dogovorov socialnega dialoga, delodajalci pa pridobivajo vse slabše usposobljeno delovno silo, kar negativno vpliva na uspešnost in profesionalnost njihovih storitev. Opisan učinek študentskega dela poganja privlačnost tega dela z vidika cenovne ugodnosti in fleksibilnosti, ki delodajalcem očitno trenutno še vedno omogoča več kratkoročnih koristi kot škode. Vendar to, kot lahko vidimo iz dosedanjega razvoja določenih gospodarskih panog, dolgoročno ustvarja precejšnjo gospodarsko in družbeno škodo. Dosledno zasledovanje načela enakega plačila za enako delo, ne glede na vrsto zaposlitve, je zato nujen korak v smer optimalnejšega gospodarskega razvoja države. Poleg tega bo kompenzacija omogočila tudi boljše materialno stanje študentov in dijakov. Študentje in dijaki bodo zaradi tega imeli več možnosti, da pravočasno zaključijo izobraževanje, kar naj bi bilo temeljno poslanstvo študentskega dela (t.i. »socialni korektiv«). Med ključnimi področji, ki jih zakonsko prepoznavamo kot nujnih za dodatno kompenziranje so delo ponoči, delo ob nedeljah in delo na dneve, ki so po zakonu določeni kot dela prosti dnevi.

1.4. Negativni učinki trenutne ureditve plačila za študentsko delo

Pomemben razlog za prekomerno študentsko delo 'tiči v ekonomski in socialni naravi študentskega dela. Minimalna urna postavka dela je prenizka, kar pomeni, da mora študent, ki je odvisen pretežno od lastnega zaslužka, za dohodek primerljiv z višino minimalne mesečne plače za polni delovni čas delati več kot polni delovni čas. Temu pritrujejo tudi dognanja raziskave Evroštudent VI. Študentje, ki navajajo lastno delo kot vir preživetja, povprečno delajo kar 36,6 ure na teden.

To stanje je neposredna posledica večletnega zanemarjanja štipendijske politike. Slovenija ima precej visok delež populacije, ki je vključen v izobraževanje, vendar žal štipendijska politika ne sledi tej družbeni realnosti. Število in višina podeljenih štipendij že več desetletij stagnira in ne dosega osnovnih življenjskih stroškov študentov in dijakov. Raziskava Evroštudent VI pokaže, da je povprečen mesečni življenjski strošek štipendistov znaša 251 eurov. To v veliki meri potrjuje študija Inštituta za ekonomska raziskovanja (IER), ki ocenjuje, da je leta 2017 minimalni potreben mesečni dohodek za študentsko populacijo na ravni 232 evra. Najvišje osnove državnih štipendij, ki pripadajo

socialno najbolj ogroženim iz 1. dohodkovnega razreda, pa znašajo 190 eurov. Edina sredstvo za preživetje, ki jo imajo študentje in dijaki, je prav študentsko delo. Vendar študentsko delo obsega predvsem nizko plačana dela, kar pomeni, da mora marsikateri študent za preživetje delati za polni delovni čas kar ima negativne učinke tako na učni uspeh in izobraževanje študenta kot na trg delovne sile.

Stisko študentov in dijakov, ki si ne morejo privoščiti izobraževanja in deregulirano ureditev študentskega dela, s pridom izkoriščajo predvsem delodajalci in posredniki študentskega dela – študentski servisi. Študentsko delo namreč omogoča enostaven obvod nekaterih določil delavske zakonodaje in panožnih omejitev kolektivnih pogodb, ki so bile dogovorjene v okviru socialnega dialoga. Študentsko delo se zato uporablja zlasti pri poklicih, kjer kolektivne pogodbe predvidevajo dodatek za delo med npr. vikendom ali v poklicih, kjer del izmenskega dela poteka ponoči, npr. v gostinstvu in turizmu. Delodajalci v teh panogah pogosto delavne procese reorganizirajo tako, da namesto običajnih delavcev dela zaposlijo študentsko delovno silo. S tem precej oklestijo stroške dela, saj razen minimalne urne postavke za študentskega delavca ni potrebno plačevati dodatkov, kot so potni stroški, malica, regres, dodatek za nočno delo, stalno pripravljenost itn. Za nameček se delodajalci izognejo tudi vsem omejitvam, ki se nanašajo na nočno ali nadurno delo in tudi določbam kolektivnih pogodb, ki predvidevajo višje plačilo za delo, ki je opravljeno ob vikendih ali ponoči. Nedvomno v nekaterih panogah (predvsem gostinstvo) številčna študentska delovna sila vpliva na potek socialnega dialoga in dosledno implementacijo dogovorjenih delavskih pravic. Študentsko delo tako v določenih primerih dejansko vzpostavlja vzporedni trg dela, ki zaradi svoje dampinške narave znižuje vrednotenje dela in spodjeda pridobljene pravice vseh ostalih delavcev.

Študentsko delo ima lahko pomembne negativne posledice za določene segmente trga dela, kjer je takšen način zaposlovanja zelo pogost ali celo dominanten. V panogah, kjer študentsko delo prevladuje kot ena dominantnih oblik zaposlovanja (npr. gostinstvo), je v preteklosti prišlo do akutnega manka ustrezno strokovno usposobljenega kadra. Za nameček je močno upadel tudi vpis v izobraževanje za ta dela,¹⁸ kar na dolgi rok dodatno zaostreje problematiko manka delovne sile. V normalnih okoliščinah bi sicer tolikšen manko ustrezno usposobljene delovne sile pozitivno vplival na delavske pravice, izboljšanje delavskih pogojev in strokovno usposabljanje ter izobraževanje novega kadra. Vendar študentsko delo omogoča, da množstvo nekvalificirane mladine nadomesti izpad ustrezno usposobljenega kadra ter posledično omogoči delodajalcem, da nadalje poslujejo z izrazito škodljivimi in kratkovidnimi poslovnimi modeli. Posledice velikega obsega študentskega dela zato ne občutijo izključno študentje, pač pa tudi vsi preostali zaposleni v panogi. Sindikati in tudi delovna inšpekcija opozarjajo, da na primer prav v gostinstvu skoraj najpogosteje prihaja do kršitev delavskih pravic vseh zaposlenih,¹⁹ prav v tej panogi so imeli delavci precej težav pri izvrševanju socialnega dialoga in v boju za izboljšavo ključnih delavskih pravic.²⁰

Študentsko delo zaradi navedenih razlogov v določenem deležu še vedno predstavlja veliko anomalijo na trgu dela, saj delodajalci še vedno v velikem obsegu izkoriščajo študentsko delo tudi na delovnih mestih z vsemi elementi delovnega razmerja. Torej tudi tam, kjer je dovoljeno le delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Študentsko delo je namreč nezakonito, kadar so podani elementi delovnega razmerja. Študentsko delo naj bi se

¹⁸ Godec, B. (2014). Preveč šol in premalo učencev. *Revija Gost*. Dostopno prek <http://www.revijagost.si/prevec-sol-in-premalo-ucencev/>

¹⁹ Zupan, Ž. (2017, 21. julij). Posmeh namesto regresa. *Radio Študent*. Dostopno prek <https://radiostudent.si/politika/offsaid/posmeh-namesto-regresa>

²⁰ Dernovšek, I. (2017, 21. junij). Gostinci svojim zaposlenim nočejo zvišati sramotno nizkih plač. *Dnevnik*. Dostopno prek <https://www.dnevnik.si/1042775855>

opravljalo za določen krajši čas ali od časa do časa. Ta začasnost je bistveni razlikovalni element v razmerju do dela, ki ga pri delodajalcu na podlagi pogodb o zaposlitvi opravljajo delavci v rednem delovnem razmerju.²¹ Začasno in občasno delo je v interesu študentov, katerih glavna obveznost predstavlja študij. Delo, ki se preko napotnice opravlja redno (torej praktično vsak dan po 8 ur), prikriva de facto redne zaposlitve in je za študenta ter ostale zaposlene izrazito škodljivo.

Zaradi specifičnih značilnosti in anomalij študentsko delo vzpostavlja vzporedni trg dela, ki zaradi svoje dampinške narave znižuje vrednotenje dela in spodjeda pridobljene pravice vseh ostalih delavcev. Ta problem je prepoznala tudi novela Zakona o uravnoteženju javnih financ (v nadaljevanju: ZUJF-C), ki je bila v Državnem zboru sprejeta leta 2014. V uvodnem delu predloga ZUJF-C je tako zapisano:

»V zadnjih letih gospodarske rasti in celotnemu obdobju gospodarske krize se je začasno in občasno delo dijakov in študentov izkazalo kot najbolj fleksibilna oblika na trgu dela. Namesto procesa, v katerem bi začasno in občasno delo dijakov in študentov vodilo do rednih zaposlitev, so se redne zaposlitve začele nadomeščati z začasnimi in občasnimi delom dijakov in študentov.«²²

»začasno in občasno delo dijakov in študentov, zaradi precejšnje stroškovne ugodnosti generira pojav segmentacije na trgu dela, kar je problematično predvsem z vidika zaposlovanja mladih, saj delodajalci zaradi nižjih stroškov dela klasične pogodbe o zaposlitvi pogosto nadomeščajo z začasnimi in občasnimi delom dijakov in študentov.«²³

»Na problematiko vzporednega trga dela in nelojalne konkurence ter zlorab študentskega dela že več let opozarjajo tudi organi in institucije Evropske unije, ki so tako npr. v Priporočilih sveta v zvezi z nacionalnim reformnim programom Slovenije za leto 2012 - 2013 in mnenjem Sveta o slovenskem programu stabilnosti za obdobje 2012-2015, opozorili na nezadostne ukrepe na področju študentskega dela in izrecno poudarili naj Slovenija posebno pozornost posveti problemu vzporednega trga dela, ki ga ustvarja začasno in občasno delo dijakov in študentov.«²⁴

Omenjena novela je študentsko delo vključila v sisteme socialnih zavarovanj in določila minimalno urno postavko. Novi prispevki so okrepili socialne blagajne, študentom pa zagotovili dodatne pravice. Vendar novela problema segmentacije in plačnega dampinga na trgu dela ni naslovila, še manj pa odpravila. Podražitev študentskega dela, ki je bila posledica vključitve študentskega dela v socialna zavarovanja in določitve minimalne bruto postavke, ni bistveno vplivala na obseg študentskega dela. Ta je danes namreč širši, kot je bil v letih pred uveljavitvijo ZUJF-C. Spodaj je prikazan delež študentskih delavcev med celotno delavno aktivno populacijo v posameznih letih.²⁵

2012	2013	2014	2015	2016	2017
3 %	3 %	2,8 %	3,2 %	3,4 %	3,4 %

²¹ Direktorat za delovna razmerja in pravice iz dela, 9.1. 2015, dostopno na: http://www.mdds.gov.si/fileadmin/mdds.gov.si/pageuploads/dokumenti_pdf/word/dpd/stud.de/lo/12_01_2015_Elementi_delovnega_razmerja.docx

²² Iz uvodne obrazložitve predloga ZUJF-C (2014)

²³ Prav tam

²⁴ Prav tam

²⁵ Podatki SURS, dostopno na: https://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0762101S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/02_07008_akt_preb_po_anketi/02_07621_akt_preb_ADS_letno/&lang=2

Podobno sliko prikazuje primerjava deleža študentskih delavcev med vsemi zaposlenimi.²⁶

2012	2013	2014	2015	2016	2017
3,6 %	3,6 %	3,5 %	3,7 %	4 %	4 %

Ti podatki kažejo, da pretekla regulacija ni vplivala na obseg študentskega dela. Podatki kažejo tudi to, da je obseg študentskega dela odvisen od več dejavnikov kot zgolj od zakonsko določene višine minimalne urne bruto postavke oziroma golih stroškov delodajalca na delovno uro. Ti podatki so pomembni, ker kažejo, da se trendi ne glede na podražitve bistveno ne spreminjajo.

Potrebno je poudariti tudi, da gre pri večini študentskih del za nizko kvalificirana delovna mesta, za katere je značilna izrazita deregulacija in posledično izvetost iz večine zakonskih ukrepov, ki varujejo delavce pred prekomernim izkoriščanjem. Posledično je to izjemno popularna oblika zaposlovanja zlasti mlade populacije, ki v nekaterih dejavnostih predstavlja izredno velik delež vseh delovno aktivnih.²⁷ Prekomerno študentsko delo žal predstavlja pomemben segment študentskega trga dela. Študentskih delavcev, ki delajo v rednem delovnem razmerju je toliko, da Statistični urad Republike Slovenije (SURS) pri analizi delovno aktivnih študentskih delavcev beleži posebno kategorijo "delo prek študentskega servisa s polnim delovnim časom". Od približno 33.000 študentskih delavcev jih 11.000 (oz. 33 odstotkov) dela v pogojih rednega delovnega razmerja.²⁸

Ob tem ne smemo pozabiti, da študentsko delo ne posega izključno na trg dela, pač pa je močno vpeto v še en pomemben družbeni sistem – izobraževanje. Prekomerno študentsko delo ima tudi precejšnje negativne učinke na študij, saj študente in dijake dodatno obremenjuje in jim otežuje redno udejstvovanje v izobraževalno-pedagoških procesih. Strokovne raziskave so že pokazale, da ima prekomerno študentsko delo lahko velike negativne učinke na uspešnost izobraževanja. Raziskava Evroštudent VI je pokazala, na kakšen način študentska populacija sestavlja časovni okvir svojega študija glede na delovno obremenitev. Rezultati raziskave razkrivajo (glej sliko 1), da študentsko delo vpliva na študijski položaj študentov na dveh ravneh. Študentje, ki ne opravljajo dela, imajo največ časa za študij (23,5 ur) in pripravo na študij (19,2 ur). Daleč najbolj problematična je skupina študentov, ki dela več kot 20 ur na teden. Študentje v tej skupini študiju namenjajo zgolj 13,4 ur na teden, medtem ko se na študij pripravljajo zgolj 13 ur. V primerjavi s študenti, ki ne delajo, študentje, ki delajo preko 20 ur na teden, namenjajo 45 odstotkov manj časa za študij in 31 odstotkov manj časa pripravi na študij. Iz podatkov lahko upravičeno sklepamo, da imajo ti študentje zato znatno manjše možnosti za uspešen študij v primerjavi s preostalo študentsko populacijo, zlasti tisto, ki je zaradi različnih razlogov vključena v študentsko delo. Hkrati se moramo zavedati, da morajo študentje, ki so v celoti odvisni od dela, delati veliko ur, ker je povprečna urna postavka študentskega dela precej nizka. Študentsko delo torej v praksi deluje kot nekakšna razslojevalna politika, zaradi katere socialno najranjivejši še težje uspešno zaključijo študij.

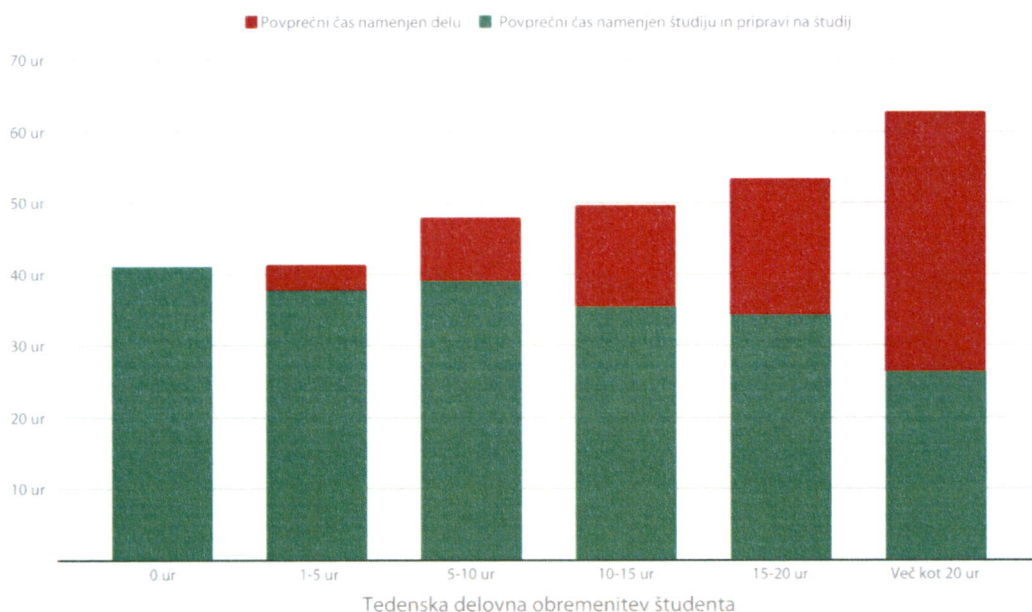
²⁶ Delovno razmerje, napotnica, samozaposleni in druge oblike dela

²⁷ Po podatkih SURS-a²⁷ v dejavnosti gostinstva delo opravlja 35.579 oseb, od tega je približno 5000 samozaposlenih. Glede na delež del v strežbi v celotni ponudbi študentskih del pri vseh večjih študentskih servisih lahko z veliko verjetnostjo sklepamo, da je v dejavnosti gostinstva zaposlena približno ena tretjina vseh študentskih delavcev ali cca 10 tisoč študentov.

²⁸ SURS (2018). Zaposleni glede na delovni čas, po spolu in kohezijskih regijah (v 1000), Slovenija, letno. Dostopno na:

https://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0762109S&ti=&path=../Database/Repozitorij_SLO/&lang=2

Slika 1: Čas, ki ga študentska populacija namenja študiju in delu

Vir: Eurostudent VI.

Povečanje urne postavke bi dejansko imelo dvojni učinek, saj bi bistveno izboljšala ne le socialni položaj najranjivejših, ampak tudi izobraževalni potencial, ki bi ga ta skupina lahko dosegla. Študenti, ki delajo za minimalno urno postavko, bi namreč za isto plačilo rabili delati manj. Dodatno bi položaj študentskih in dijaških delavcev izboljšal ukrep, ki bi omogočil dodatno kompenzacijo v primeru atipičnih delovnih pogojev (npr. nočno delo, delo ob vikendih itn.), s čimer bi študentski delavci pridobili del izbranih delavskih pravic, ki pripadajo vsem zaposlenim.

1.5. Izpolnjevanje zavez iz Sporazuma o sodelovanju med Levico in vladno koalicijo

S predlaganim dvigom minimalne urne se izpolnjuje dogovor iz Sporazum o sodelovanju med strankami Lista Marjana Šarca, Socialni demokrati, Stranka modernega centra, Stranka Alenke Bratušek ter Demokratična stranka upokojenцев Slovenije in Levico za leto 2019, ki pravi:

- »Plačana malica in prevoz za delavce dijake in študente: delavcem dijakom in študentom v tem trenutku ne pripadata pravici, ki pripadata vsem zaposlenim. Zato bomo delavcem študentom in dijakom:
  - zagotovili pravico do regresa za malico za vsak dan, ko so na delu več kot 4 ure;
  - zagotovili pravico do povračila stroškov javnega prevoza na delo od kraja bivanja do kraja dela.
- Dvig minimalne urne postavke in ureditev usklajevanja njene višine: Trenutno vrednotenje študentskega dela ni pravično, saj krši načelo enakega plačila za enako delo. Poleg tega spodbuja negativne prakse. Ker je študentsko delo najbolj fleksibilna oblika dela na trgu, je za delodajalce zelo privlačna, za delavce pa najmanj varna oblika dela. Zato je treba študentsko delo ovrednotiti tako, da bo delodajalce odvratal od uporabe študentskega dela na mesto rednih zaposlitev, tj. za dela, ki niso začasne in občasne narave, študentom pa zagotavljal dohodek, ki bo primerljiv vsaj s prihodkom prejemnikov minimalne plače. Minimalna urna postavka za študentske delavce je namreč določena pod nivojem minimalne plače, njeno usklajevanje pa je nesmiselno vezano na gibanje povprečne plače.

Zato bomo:

- dvignili minimalno urno postavko za študentsko delo;
- uredili način usklajevanja minimalne postavke, da se bo ta dvignila hkrati z dvigom minimalne plače.«

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1. Cilji

Cilj predlaganih rešitev je zagotoviti delovnim razmeram primeren dohodek osebam, ki so poleg študija za preživetje primorani delati preko študentske napotnice. Poleg tega se z podražitvijo začasnega in občasnega dela dijakov in študentov spodbuja bolj intenzivno prehajanje študentskih delavcev v redna delovna razmerja po koncu izobraževalnega procesa in preprečuje anomalije na trgu dela, povezane z izkoriščanjem študentskega dela za dela z vsemi elementi delovnega razmerja. S predlaganimi spremembami se pričakuje tudi znižanje obsega študentskega dela v obsegu polnega delovnega časa, kar negativno vpliva na trg dela in na izobraževalni proces posameznih študentov.

2.2. Načela

Predlog zakona zasleduje načeli socialne pravičnosti in enakopravne obravnave delavcev ter načelo enakega plačila za enako opravljeno delo.

2.3. Poglavitne rešitve

Predlog zakona vsebuje tri poglavitne rešitve: dvig minimalne bruto ure postavke za opravljeno uro začasnih in občasnih del na raven, ki je primerljiva z vrednotenjem ure dela osebe, ki prejema minimalno plačo, usklajevanje postavke z višino minimalne plače ter pravico dijakov in študentov do dodatka za nedeljsko in nočno delo ter za delo ob dnevih, ki so po zakonu določeni kot dela prosti dnevi.

Predlagano je izredno zvišanje minimalne bruto urne postavke, določene v 130.c členu Zakona za uravnoteženje javnih financ na 5,9 evra bruto. Nova vrednost upošteva bruto znesek trenutno veljavne minimalne plače, povprečno število mesečnih delovnih ur in stroške, ki so povezani z delom in jih priznava že obstoječa zakonodaja.

Predlaga se spremenjeni način usklajevanja minimalne urne postavke za študente na način, da se ta ne usklajuje več z gibanjem rasti povprečne plače v preteklem letu, ampak istočasno in za enak delež, kot se spreminja višina minimalne plače.

Tudi za osebe, ki opravljajo začasno in občasno delo dijakov in študentov se predlaga povečano plačilo za delo ponoči, v nedeljo in v dnevih, ki so po zakonu določeni kot dela prosti dnevi in sicer v enaki višini in na enak način kot to velja za delavce, ki pri istem delodajalcu opravljajo ali bi opravljali istovrstno delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ne bo imel negativnih finančnih posledic za državni proračun.

Predlog zakona ne bo imel posledic za druga javno finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev v državnem proračunu.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Vsebina zakona ni predmet urejanja na ravni Evropske unije.

NEMČIJA

Nemška delovna zakonodaja na področju začasnih in občasnih del (geringfügig beschäftigte) loči dela s krajšim delovnim časom (mini jobs) in kratkotrajne zaposlitve (kurzfristiger minijobs). V primeru dela s krajšim delovnim časom lahko posamezniki opravijo največ 15 ur dela na teden in zaslužijo največ 450 evrov na mesec. V primeru kratkotrajnih zaposlitev pa lahko delo traja največ 2 meseca oziroma največ 50 delovnih dni na leto. Delavec in delodajalec pogoje dela, plačilo in vse ostale pravice in obveznosti iz naslova opravljanja dela določita s pogodbo, delodajalec pa mora podatke o delu, delavcu in zasluških iz tega elektronsko posredovati centru za začasna in občasna dela (Minijob-Zentrale).

V primeru zaslužka do 175 evrov/mesec so delodajalci zavezani za plačilo 15 % prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje; v primeru zaslužka med 175 evri in 450 evri delodajalec plača prispevke za socialno varnost in davke v skupni višini 30,9%. Delavci pa so zavezanci za plačilo 3,9 % prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zakonodaja pa omogoča tudi izzetje plačila prispevkov delavcev. Višina prispevkov in davkov delodajalca in delojemalca, vezanih na dohodek iz naslova dela s krajšim delovnim časom ali kratkotrajne zaposlitve, se med 451 evri in 850 evri povišuje postopoma. Pri zaslušku nad 850 evri pa je davčna obremenitev teh vrst dela enaka obremenitvi dela po pogodbi o zaposlitvi.

Splošno pravilo pri delu študentov pa je, da ne smejo delati več kot 20 ur na teden. V primeru da delajo več kot 20 ur njihov socialni status vključno z vsemi obveznostmi in pravicami ne ureja več status študenta ampak se obravnavajo kot redno zaposlene osebe, kar vključuje tudi plačilo prispevkov za zdravstveno, socialno in pokojninsko zavarovanje ter zavarovanje za primer brezposelnosti.

SLOVAŠKA

Slovaška delovna zakonodaja (Labour Code) omogoča sklenitev pogodbe o začasnem delu študentov (agreement on temporary job of students). Upravičenci do te vrste dela so dijaki srednjih šol in študenti s polnim obsegom obveznosti in pravic z naslova izobraževanja, mlajši od 26 let, ki lahko v povprečju opravijo največ 20 ur dela tedensko. Povprečje se izračuna glede na celotno obdobje, za katerega je sklenjena pogodba, a ne more preseči 12 mesecev.

Pogodba o začasnem delu študentov mora biti sklenjena v pisni obliki z jasno opredeljenim delom, ki ga bo posameznik opravljal, obsegom in trajanjem dela ter

predvidenim plačilom za opravljeno delo. Pogodba se lahko sklene za določen ali nedoločen čas ter lahko vsebuje določila o načinu in pogojih prekinitve pogodbe. V primeru enostranske prekinitve pogodbe s strani delavca ali delodajalca velja 15 dnevni odpovedni rok. Za pogodbo o začasnem delu študentov veljajo določena splošna določila delovne zakonodaje in posebna določila o delovnem času, odmorih, minimalnem plačilu ter varnosti in zdravju pri delu ipd., ne veljajo pa določila v zvezi s povračilom stroškov iz dela (malica, prevoz), plačanim dopustom, starševskim dopustom in porodniškim dopustom. Za to obliko dela prav tako neposredno ne veljajo določila posameznih kolektivnih pogodb.

V primeru sklenitve le ene pogodbe o začasnem delu študentov z enim delodajalcem začasno delo študentov na slovaškem ni vključeno v sistem socialnih zavarovanj do višine mesečnega zaslužka 159 evrov/mesec za študente in 68 evrov/mesec za dijake, nad tem zneskom ali v primeru sklenitve več pogodb z istim ali različnimi delodajalci pa se od zaslužka iz tega naslova plačujejo polni prispevki za socialna zavarovanja (z izjemo prispevka za zdravstveno zavarovanje). Študentom pripada davčna olajšava (2014) v višini 3.803,33 evrov/leto oziroma 316,94 evrov/mesec, zaslužki nad to mejo so obdavčeni skladno s splošno veljavno dohodninsko lestvico.

BELGIJA

V Belgiji lahko študentsko delo (student work) opravljajo vsi redno šolajoči dijaki in študenti starejši od 16 let, ki so vključeni v redno izobraževanje, in dijaki starejši od 15 let, ki so uspešno zaključili prva dva letnika srednješolskega izobraževanja. Pod določenimi dodatnimi pogoji lahko to delo opravljajo tudi dijaki in študenti, ki so v izobraževalni proces vključeni le delno (izredni študij, večerne šole, ...). V času šolskih obveznosti dijaki in študenti ne smejo opravljati študentskega dela.

Dijak ali študent z delodajalcem podpiše posebno pogodbo o študentskem delu (student employment agreement), ki se lahko sklene največ za eno leto in določa vse ključne pravice in obveznosti dijaka ali študenta ter delodajalca (opredelitev dela, plačilo, delovni čas, odmori...). Če dijak ali študent opravlja študentsko delo pri delodajalcu več kot eno leto, pogodba o študentskem delu prevzame lastnosti klasične pogodbe o zaposlitvi, dijak ali študent pa z istim delodajalcem nikoli več ne more skleniti pogodbe o študentskem delu. Pri odpovedi pogodbe o študentskem delu sklenjene za obdobje do enega meseca s strani dijaka ali študenta, je dolžina odpovednega roka 1 dan, s strani delodajalca pa 3 dni. Pri odpovedi pogodbe o študentskem delu sklenjene za obdobje daljše od enega meseca, je dolžina odpovednega roka s strani dijaka ali študenta 3 dni, s strani delodajalca pa 7 dni. Pogodba o študentskem delu lahko vsebuje obdobje poskusnega dela, ki pa ne sme biti krajše od 7 dni in ne daljše od 14 dni. V zvezi z minimalno plačo, potnimi stroški in regresom morajo delodajalci pri študentskem delu spoštovati zakonska določila oziroma določila ustreznih kolektivnih pogodb.

Višina socialnih prispevkov, v primerih ko obseg študentskega dela dijaka ali študenta ne preseže 50 delovnih dni na leto, znaša 2,71 % za dijaka ali študenta in 5,42% za delodajalca. V primeru, da dijak ali študent preseže kvoto 50 delovnih dni na leto, morata tako dijak ali študent kot delodajalec poravnati polne prispevke za socialna zavarovanja. Posamezniki lahko znotraj kvartala opravijo največ 240 ur študentskega dela. Če to mejo presežejo, za to obdobje izgubijo pravico do otroškega dodatka. Zaslužki z naslova študentskega dela so obdavčeni skladno z dohodninsko lestvico (davčne olajšave), nad določenim zaslužkom pa starši izgubijo možnost dijaka ali študenta uveljavljati kot vzdrževanega družinskega člana.

6. DRUGE POSLEDICE SPREMEBE ZAKONA

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen:

V Zakonu za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsni-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R in 77/17 – ZMVN-1) se 130.c člen spremeni tako, da se glasi:

»130.c člen (urna postavka in dodatki)

- (1) Bruto urna postavka osebe iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti za opravljeno uro začasnih in občasnih del ne sme biti nižja od 5,9 eura.
- (2) Višina najnižje bruto urne postavke se usklajuje z višino minimalne plače. Ob vsakokratni spremembi minimalne plače, minister, pristojen za delo določi nov znesek urne postavke, spremenjen za enak odstotek, kot se je spremenila minimalna plača.
- (3) Osebam iz prvega odstavka tega člena pripadajo dodatki za nočno delo, delo v nedeljo in delo na proste dneve po zakonu. Dodatek se tem osebam obračuna v višini deleža urne postavke ali nominalnem znesku, na enak način in v enaki nominalni višini ali deležu od osnovne plače za polni delovni čas oziroma ustrezne urne postavke, kot to velja za delavce ki pri istem delodajalcu opravljajo ali bi opravljali delo v rednem delovnem razmerju. Osnova za obračun dodatkov je urna postavka, ki jo oseba prejema.«.

Prehodna in končna določba

2. člen (začetek obračunavanja urne postavke)

Bruto urna postavka v skladu s tem zakonom se začne obračunavati za plačilo dela, opravljenega od 1. 8. 2019.

3. člen: (začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Člen v prvem odstavku določa, da nova bruto urno postavka osebe iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti za opravljeno uro začasnih in občasnih del ne sme biti nižja od 5,9 evra. Določa se nova najnižja urna postavka za začasno in občasno delo dijakov in študentov. Ta dela lahko po zakonu opravljajo dijaki, ki so že dopolnili 15 let, študenti in udeleženci izobraževanja odraslih, ki so mlajši od 26 let ter se izobražujejo po javno veljavnih programih osnovnega, poklicnega, srednjega in višjega strokovnega izobraževanja.

V drugem odstavku se določa, da se bruto urna postavka iz prejšnjega odstavka usklajuje z vsakokratno spremembo višine minimalne plače. V drugem odstavku je določeno, da minister pristojen za delo ob vsakokratni spremembi minimalne plače določi nov znesek najnižje urne postavke, in sicer na način, da se obstoječa najnižja urna postavka spremeni za enak odstotek, kot se je spremenila minimalna plača. Zakon o minimalni plači (Uradni list RS, št. 13/10, 92/15 in 83/18) določa, da bo minimalna plača za plačilo dela opravljenega od 1. januarja 2020 do 31. decembra 2020 znašala 940,58 evrov bruto. To pomeni, da bo minister v letu 2020 prvič povišalo urno postavko v enakem odstotku, kot se bo zvišala minimalna plača.

Tretji odstavek določa, da so dijaki in študenti upravičeni do dodatka za nedeljsko in nočno delo ter za delo ob dnevih, ki so po zakonu določeni kot dela prosti dnevi in sicer v enaki višini in na enak način kot to velja za delavce, ki pri istem delodajalcu opravljajo ali bi opravljali istovrstno delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Določa se tudi, da te dodatki študentom in dijakom pripadajo tudi v primeru, ko delodajalec ne zaposluje delavcev na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Za tak primer se določa, da je delodajalec dijakom ali študentom, ki opravljajo začasno in občasno delo dijakov in študentov, dolžan plačevati dodatek, kot če bi na enakem delovnem mestu zaposlil osebo na podlagi pogodbe o zaposlitvi.

K 2. členu:

Člen določa začetek obračunavanja urne postavke. Bruto urna postavka se v skladu s tem zakonom začne obračunavati za plačilo dela, opravljenega od 1. 8. 2019.

K 3. členu:

Člen ureja začetek veljavnosti novele zakona. V skladu z Ustavo Republike Slovenije se predlaga, da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENA, KI SE SPREMINJA**130.c člen
(urna postavka)**

Bruto urna postavka osebe iz drugega odstavka 6.b člena Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti za opravljeno uro začasnih in občasnih del ne sme biti nižja od 4,5 evra. Višina najnižje bruto urne postavke se usklajuje z gibanjem povprečne plače, izplačane za obdobje od januarja do decembra preteklega leta, v primerjavi s povprečno plačo, izplačano za enako obdobje leto pred tem, in jo enkrat letno določi minister, pristojen za delo, najkasneje do prvega aprila v koledarskem letu.

V. PRILOGE

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV

Miha Kordiš

Dr. Matej T. Vatovec

Luka Mesec

Violeta Tomić

Dr. Franc Trček

Nataša Sukič

Željko Cigler

Boštjan Koradžija

Primož Siter

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Levica

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 96 49, f: 01 478 98 45, e: ps-levica@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ime in priimek	Podpis
Miha Kordiš	
Nataša Sukič	
Boštjan Koradžija	
Željko Cigler	
Primož Siter	
Dr. Matej T. Vatovec	
Luka Mesec	
Violeta Tomić	
Dr. Franc Trček	